

zül adunk egy párt a sajtó alatt levő füzetekből.

Roskovics Ignác az első, kinek nevét sűrűn emlegették az utóbbi időkben, s csak legközelebb is két egészen különböző genreből festett képét dícsérték, egy poétikus oltárképet (Nepomuki Szent János) és egy vidám életképet, melyet a festő „Piczi piros almá”-nak nevezett el. Az anyyira elhanyagolt vallásos festészetben Roskovics — ki egy görög-kath. pap fia — nem mint a régi mesterek másolója lépett föl, hanem átértett önálló képekkel, eredeti fölfogással. A komoly alkotásoktól mégis nem sokára könnyebb légkörbe, vidámabb genre felé fordult, s a mit ekkor tapasztalt, abban magyarázata is megvolt annak, hogy mért tette e fordulatot. Életképeivel halászból közönségre talált. Ecsetének könnyűsége, finomsága, kedélyének vidorsága, színeinek elevenesége, új oldalról tüntette föl a fiatal festőt, és egymás után gyors sikereket biztosított számára. A magyar életképeknek általánosan tulnyomó néprajzi tárgyai mellett a gondolatokban, ötletekben nem szűkölködő festő kedvezene lett a kiállításoknak. Izlése, előadásának kecsessége, szabatos szép rajza azonban feltűnt. Nagyon tetszetek miniatűr képsékei is, melyek annyi finomságot egyesítenek.

Ezek közül való az *Aczél-kovapló*. Nyalka paraszt legényt tüntet föl, ki éppen abban a pillanatban csiholt, s a szikrát fogott taplót fújja, hogy pipájába tehesse. A kis kép a miniatűr festészet legjobb darabjai közé tartozik. Semmi kinos pepecselés rajta; csupa könnyűség, s az alak a mily életteli, oly hű is. Igazi paraszt legény.

A másik fiatal művész: *Peske Géza*, ki évek óta Münchenben folytatja tanulmányait. A Roskovicsénál fiatalabb nemzedékhez tartozik. Komoly és tartalmas tehetségnek bizonyítják hazaküldött képei. A paraszt fiúk legkedveltebb alakjai, s az ezekkel való foglalkozás egész külön, eredeti festői jellemvonást biztosított neki. Az országos kiállításán kellemes hangulatu képe volt a „Kemény dió”, melyen gyümölcsöző gyermekeket láttunk, kik közül az egyik egy dióval küzdök, de hiába teszi rajta próbára fogait. A falusi gyermekek világából való a „Félbeszakított munka” is, melyet lapunk mai számában közlünk. Két gyermek a hőse, a kikkre tengeti-morzosolást bízták. De biz az egyik már szépen elaludt a padon, a másik sem tud már küzdeni. Ásitva, szeméit dörzsölve engedi át magát a kedves lustálkodásnak. A lemorzsolott tengeti-szemek kiborulnak az öleiben levő kosárból. Valami nagy végzett munkát a félig se telt kosár éppen nem árul el. Megvan mind a két alakban a gyermekek szeretetreméltósága; az alvó leánykában csinoság, az elálmosodott subanczban pajkosság.

Az itt bemutatott két életkép annak is élénk bizonyossága, hogy festőink a hazai tárgyú életképekben elszakadtak a régi chablonról, a cigány- és betyár-világtól, s a hazai életet bensőbb és eredetibb oldalairól fogják föl.

A TITKOS IRÁSOKRÓL.

II.

A titkos írás különböző módosulásokkal egészen a legújabb korig tartotta magát s manapság használt formáját sokféle kísérlet, tapogatózás, csalódás s egész a pápai udvarig vitt feltékenykedés előzte meg. Az utóbbira például szolgál a XVI. század vége felé felmerült eset. A spanyol korona birtokai Európán kívül jelentékeny partvidékre terjedtek ki s ezeknek minél szorosabb összeköttetésbe hozatala érdekében állott a kormány. Hogy ezen czélját elérje, igénybe vette a titkos írásmódot is s a megfejtés kikerülése végett időnként módosította. IV. Henrik francia király a spanyol kormány néhány efféle sürgönyének birtokába jutott s

azok megfejtését *Viete* hírneves matematikusra bízta. Viete megoldotta megbízatását és a jegyek változtatásának minden titkába behatolt. Franciaország már két évig vette hasznát eme fölfeadásnak, midőn a spanyol udvar annak nyomára jutott s a francia kormány azzal vádolta, hogy a politikai titkok megfejtése czéljából varázslókat tart zsoldjában. Viete törvényes vizsgálat alá vonását követelte s panaszt egész a pápai udvarig vitte. Akkor a bűbájosok és varázslók ellen emelt vádak nagyon komoly következményeket szoktak maguk után vonni s Viete is bizonyára bajba kerül, ha oly hatalmas úr nem áll mellette, mint a francia király.

A diplomáciai világban legáltalánosabban használt titkos írás az, hogy minden betűt bizonyos szavak és a tulajdonneveket különféle számok jelölik, sőt hogy a megfejtés annál nehezebb legyen, ugyanazon betű vagy szó jelölésére több különböző szám van használatban. A diplomáciai ügyvivő vagy követ két ily táblázatos rovatot kap; az egyik magában foglalja az egyes betűket, szokat és a nevezetesebb politikai személyek

210=Gonzaga hercegné; 215=Auersperg hercege; 220=Lambergh; 225=Rottal; 230=Traun; 232=Kolonics nyitrai püspök; 250=Pater Müller; 255=pater Vid; 260=pater Hanula; 265=Bory Mihály; 268=Vitnyédy; 280=fejedelemasszony Rákóczi Györgyné; 285=Rákóczi Ferenc; 290=Erdődi Erzsébet kisasszony; 300=országyvülés; 305=palatinusság; 310=locumtenentia; 315=Apaffy fejedelem; 318=Erdélyország; 415=római császár ő felsége; 418=az öregebb császárné; 420=az ifjabb császárné; 425=francia király; 428=lengyel király stb. Továbbá voltak magokban ellenkező értelmet rejtő szavak; pl. Porta=Huszt; török császár=Rédei Ferenc; fővezér=Rédei Ferencné; mufti=predikátor; diványban ülő vezérek=porkolábok; Erdélyország=Hunyad; római császár=Illésházy Gábor; Lobkovicz=Illésházy György; Gonzaga hercege=Illésházy prokátora; budai vezér=egri püspök; bán ur=liptói viczispán stb. Mikor 1687-ben *Karaffa* királyi biztos elnökle alatt az eperjesi mészárlás folyt, bizonyosan halálra volt az, kinek ajkáról a „vivat Petrus” szavakat hallották, mert a Petrus egyes betűinek eme titkos értelmet tulajdonították: „Princeps Emericus Thököly Regni Ungriae Salus.”

A diplomáciai titkos írás használata azonban nagy figyelmet kiván, hogy a számjegyek alkalmazása a sürgönynek más, vagy éppen ellenkező értelmet ne adjon. Ilytévadás történt III. Frigyes brandenburgi választófejedelemmel, de a minnek jó eredménye lett. Ő ugyanis a XVIII. század elején Poroszország királyá szerett volna lenni. E czélját azonban csak a német császár beleegyezésével érthette el s ezért alkudozni kezdett a bécsi udvarral. A dolog azonban nagyon nehezen ment és a féltékenység lépten-nyomon újabb akadályokat gördített czélja valószínűségének útjába. A bécsi porosz követ — Bartholdi — ezen ügyre vonatkozó tudósításait titkos írással közölte udvarával. A titkos íráshoz kulesz szolgáló táblázaton a berlini oszt-rák követséghez tartozó s a politikai eselszövényekben nagy szerepet játszó Wolf Péter jezsuita neve is előfordult. A 24. szám a választófejedelemet, a 110 a császárt s a 116 pedig Wolfot jelenté.

Egyszer Bartholdi azt írja Bécsből, hogy az ügy előmozdítására a 24 sajátkezűleg intézzen levelet a 110-hez. Berlinben azonban valószínűleg a 0-t a sürgönyben 6-nak nézték s úgy értelmezték, hogy Wolf Péternek kell sajátkezűleg írni. III. Frigyes — bár a fejedelmi büszkeségét sértő dolgot különösen talált — mégis csak alkalmazkodott hozzá s a jezsuitát hielgő levélben kérte fel ügye támogatására. Wolfot meglepte a váratlan bizalom s megtiszteltetés. Megmozgatott minden követ; irt a császár gyóntatójának, a maga társasága római fejének — és az akadályok egymásután elhárultak; a brandenburgi választófejedelem pedig elnyerte a porosz királyi méltóságot.

A KIS HÓS.

Beszély.

Írta: DOSZTOJEVSKY MIHÁJLOVICS TÓDOR.

Oroszból fordította: Csopely László.

(Folytatás.)

Szokatlanul korán ebédeltünk. Estefelé általános kirándulás tervezetik a szomszéd faluba, ahol éppen valami ünnepély volt, készülődésre pedig idő kell. Már három nap óta büszögött a fejemben ez az ut, mely annyi mulattatót ígért. Kávézaskor szinte valamennyien összejöttek a terrázon. Óvatosan átbujtattam a vendégek közt és elrejtőztem a székek háromszoros rendje mögé. Bántott a kíváncsiság és még se akartam M.

ACZÉL-KOVA-TAPLÓ.

Roskovics Ignác festménye után.

SZENT ERZSÉBET MEGKORONÁZTATÁSA. — KAULBACH HERMANN FESTMÉNYE UTÁN

sok ellenben Pliniust idézik, ki dicséri az elesztőt. Utoljára a parlament is beleavatkozott a vitába s az általa elrendelt vizsgálat kedvezőtlenül ütött ki a tejes kenyérre, úgy hogy készítését eltiltották. Mindamellett a «pain de la reine» megtartotta méltó helyét a kávé asztalon s még a nagy forradalom sem tudta kiszorítani, csak a negyvenes években talált Párisba is utat a híres bécsi fehérsütődék császárszemélye, melynek elsőségét már a bécsi kongresszus, Talleyranddal élén, elismerte.

Mint legszükségesebb tápszer, a kenyér mindig különös oltalmában részesült a törvénynek a család és hamisítás ellen, minők a szándékos ki-sebbre szabás, romlott gabnaliszt használása, mesterséges felfuvas stb. A néphit s a babona is sokat foglalkozik a kenyérral, s helye van a közmondásokban is. A «hontalanság keserű kenyérét enni» nem csupán átvitt fogalom, hanem tartozó hódolat a mi édes gabnatermő hazánk híres jóízű kenyérének. E mellett a kenyér a közhitben Krisztus teste is, s annak elcsufítása vétek. Ezért ügyel a vallásos gazdasszony arra, hogy a kenyérszelés hivatlan kezekbe ne kerüljön. A házigazda

illető. Nem jó jel, ha a kenyérvágás közben szét-török, arra, a kinek szánva van, mert azt jelenti, hogy nem imádkozik. Panaszos a kenyér, ha az evőnek véletlenül a torkán akad. A földre esett kenyéret rögtön fel kell venni, aztán megcsókolni, s ha nem találják meg, háromszor elmondani a miatyánkot, mert a ki a földön hagyja heverni, még éhséget fog szenvedni. Egy tirolai néphit szerint az ördög összegyűjti a morzsákat s tüzesen veti szemünkbe, vagy tüzesen adja a pokolban élénk. Más verzió szerint minden földön hagyott morzsa egy évi tisztító tüzet von büntetésül maga után. Nem jó végre a tejbe aprítandó kenyeret késsel szelni, mert az elveszi a tehén hasznát (főlet) vagy véressé teszi a tejet.

Sok helyütt szokás még továbbá nálunk, és épen tősgyökeres magyar vidékeken, hogy abban a vízben, melylyel a kenyeret megmosák, hogy fényes héjat kapjon, utólag a cseléd is megmosdik. Viszont, mikor dagasztják a kenyeret, a magyar gazdasszony nem megy ki tészta kézzel az udvarra, mert tart a megboszorkányozástól. A gazdasszony előjoga az is, hogy a kenyér csücskét megegye. A ki leejti kenyérét, arról azt

szokott történni. 1.001 darab fa szücske a szent tűzhöz 16 különféle fajta fából s továbbá csak szantalfalt lehet használni. A szertartás összes költségei 25.000 forintba kerülnek. Bombayban jelenleg három nagy s 33 kis tűztemplom van.

* Az állatkertek kiadásai. Gyakran lehet hallani, hogy az állatkertek látogatói egyes kedvenc állatoknak annyi eledelet adnak, hogy azontul már nincs is szükség etetésükre. Ugy látszik, a legtöbb embernek fogalma sincs arról, hogy egy nagyobb állat mennyit eszik meg naponta. Igaz, hogy az elefánt igen sok csukrot, gyümölcsöt s más apróságot kap, de e mellett rövid idő alatt nyomorultul éhen kellene elvesznie. Naponként szükséges még egy mázsa széna, egy tucat káposztafő, 20 font kenyér, egy veder víz, tehát nem épen csekélységek s mindannak dacára rendes dolog, hogy abból a számból, melyet öre este nyugágyul készített számára, reggel egy szál sincs. A vízi ló naponként egy mázsa szénát s egy mázsa füvet fogyaszt el. Közönséges nagyságu állatkertben csak maga a széna belekerül havonként ezer forintba. Még sokkal többet fogyasztanak a halevő állatok. Ezért van, hogy sok helyen ősszel agyonütik a fokát, mert nem tartják érdekesnek, hogy télen át is táplálják, midőn az állatkertet alig látogatják; naponként 10 font halbust kellene adni neki. A gólya s néhány más madár is így

«FÉLBESZAKÍTOTT MUNKA.» — PESKE GÉZA FESTMÉNYE.

joga és tekintélye iránti elismerés jele az is, hogy a kenyér helye az asztalon a gazda kezénél van, s hogy a felszolás is legtöbb háztartásban első sorban őt illeti. Hogy a kenyér meg ne babonáztassék, azért a megszegés előtt a késsel keresztet szokás rajta húzni, s a kenyeret eldobni, lábbal taposni rajta oly vétek, melyet egyetlen anya sem tűr el gyermekeinek. Sőt több helyt az el-morzsolat darabkákat sem engedik szemétre vetni, hanem tűzbe dobják, hogy e tiszta elem semmisítse meg hulladékaikat.

Ha a kenyér hátával fekszik az asztalon, az szerencsétlenséget hoz. Nehol a kelő tészta már három keresztet rajzolnak, s hasonlóképen a kemenczébe vetett első kenyérre, s ebből aztán akárki megbetegszik, kap egy darabot, s el nem költik addig, míg helyébe újat nem sütnék. A Dunántúl az első bevetett kenyér után a gazdasszony a kemence kormos falára huz keresztet a lapáttal. Ha a kenyeret egy legény vagy leány hibásan szegi meg, akkor hét évig nem megy férjhez, illetőleg nem házasodik meg büntetésből. Ha valaki véletlenül több darabot szel le, mint a hányan az asztalnál ülnek, úgy annak éhes hozzátartozója van. A kinek keze után a kenyérben hízag támad, az hazugságot beszélt, ha pedig vágás közben kiesik a kés kezéből, akkor nem éhes az

tartják nálunk, hogy nem érdemelte meg, a ki pedig héját levágja, az soha se lesz szerencsés. A ki simán szeli meg a kenyeret, az aznap még nem hazudott, de a ki grádicsosan, az bizonyos, hogy nem mondott igazat. Fialat leánynak különösen őrizkedni kell karaj kenyeret vágni le, mert ráfogják, hogy János lesz az ura neve.

És így tovább. A mindennapi eledelehez majd mindennap is fűződik egy-egy tévhit, babona vagy vallásos előítélet. Némelyek ezt, mások mást tudhatnak, mi csak hamarjában soroltunk itt föl néhányat. A sok más tévhit közt ezek még legtisztelietreméltóbbak, mert a mindennapi táplálék szentsége és kultusza iránti tisztelet és mély meggyőződés foglaltatik bennök.

EGYVELEG.

* A teknősbékának októbertől márcziusig eledele nincs szükség, de védeni kell őket a nagy hideg ellen, melyben hamar elpusztulnak. Mihelyt ápril körül gilisztát esznek, ki lehet őket szabad legőre vinni, de növényeledelet, különösen kezdetben, nagyon csekély mennyiségben kell adni nekik. Így módon a teknősbéka képes kitelelni, ha egészséges, a mit arról lehet megismerni, hogy mindkét szemét nyitva tartja s hátára fektetve lábait élénken mozgatja.

* A tűzmadók új templomának felavatásakor az örök tűz meggyújtása nagy költséggel s szertartással

falánk; rendszeren apróra vágott halat kapnak ökrök és lóhussal vegyítve. A majmok eledele szétdarabolt alma, répa, főtt burgonya, narancs és dió. A legválogatásabbak a papagályok, melyeknek csak édesség kell, mint ananász, banán, datolya, narancs vagy szőlő; a tyukfajok ellenben zöldszéggel és gabonával megelégszenek. Az énekes madaraknak mag kell s ezek élme kerül aránylag legtöbbbe, míg a ragadozó madaraknak naponként több mázsa húst kell hozatni s csaknem oly sok költségbe kerül etetésük, mint a kisebb ragadozóké, míg a nagy ragadozó állatok élme havonként több ezer forintba kerül, mivel egynek-egynek legalább 12 font hús kell naponként. A hullókat havonként egyszer etetik apró állatokkal. Látható mindebből, hogy a látogatók szivessége nagyon keveset nyom az állatkert etetési költségével szemben.

* Okirateviók. Biron svéd marsallnak szokása volt apró pergamentdarabokat rágicsálni. Egy alkalommal igen fontos okiratot semmisített meg így módon s ezért száműzték hazájából. Oldenburger Konstantin XVII. századbeli történetírót, mivel egyik művében német fejedelmekről illetlen megjegyzéseket tesz, arra ítélték, hogy művéből két lapot megegyen. V. Orbán pápa még egyszerű benczés barát korában egyházi előjárásának egy pergamentre írt üzenetét vitte Visconti Barnabásnak, ki annyira megharagudott annak tartalmát felett, hogy arra kényszerítette őt, hogy az egésze megegye.

A MÜCSARNOKBÓL.

Az őszi tárlat mostani megnyitó részében a tájképek sora aránylag rövid, de legjobb művészeink képviselik. A derek gárdából ott van *Ligeti, Mészöly, Telepy, Spányi, b. Mednyánszky László*, s ezenkívül többen, kik nemcsak a tájfestést művelik, mint *Aggházy Gyula*, a ki az életképek közt e kiállításon is szembevető polezot foglal el. *Ligeti* Antalnak meleg színekben, meleg verőfényben és hűs árnyékban oly kellemes képe, «Budaörs vidéke» legyen ezekből a mutatvány.

Arcképeket tizenkét festő állított ki. Köztük van az országos kiállításon annyira feltűnt *Horvitz Lipót* hazánkfa, Varsóból, most is kitűnő darabbal; *Vastagh György*, a fővárosban oly népszerű arcképfestőnk. Szép haladásban mutatja meg magát *Vajda Zsigmond*, több arcképpel. Ezek közül általános érdeklődéssel nézik egy szép, szőke ifjú hölgy arcképét. Báró Radnászy Bélánét, a zólyomi főispán nejét, szül. Tisza Paula urhölgyet ábrázolja ez, a miniszterelnök leányát.

A szoborművek közül *Willems József* francia művészől adjuk *Triboulet* mellszobrát, melyet a művész bronzból készített. A szobrástól feldolgozni szokott tárgytól való elütése és életteljessége által hat.

SENTE ERZSÉBET MEKORONÁZTATÁSA.

Csodatevő szent Erzsébet, az árpádházi királylány, II. Endre leánya buzgó élete a vallásos művészet legszébb tárgyai közé tartozik. Kiváló művészek vették esztőjére az áldástosztó szent magyar nő életének egyes jeleneteit, ki *Liszt* láng-lelkét is monumentális alkotásainak egyik legre-mekebbikére, a «Szent-Erzsébet» oratoriumára inspirálta. Ujabbán ismét egy hírneves német művész, *Kaulbach Hermann* foglalkozott egy hatalmas csoportozatban annak a jelenetnek feltűntetésével, mikor szent Erzsébetet halála után a császár felállva székéről, koporsójában megkoronázza.

Magyarországi szent Erzsébet 1207-ben született Pozsonyban s Ó-Budán, a szent István által építeni kezdett s szent László által befejezett templomban kereszteltetett meg. Gyermekkora első éveiből, melyek a szegények iránti jótékonságnak voltak szentelve, ismeretes az átváltozott rózsák legendája, mikor a konyhából a szegények számára kötényébe szedett étellel kimenve atyját találta szemben, s kérdésére megijedve nem tudott egyebet felelni, mint hogy rózsát visz. És íme az ég szentesítette a kegyes hazugságot s a kötényben levő étel mind rózsákká változott.

Még nem volt négy évesnél több, mikor a thüringiai Hermann, fia, Lajos számára megkérte kezét. Az eljegyzés meg is történt s Erzsébet Wartburg várába költözött, hol Lajos nővérével, Ágnessel együtt nőtt fel. Itt is kitűnt alázatossága és istenfélése által, s midőn egykor mindketten drágakövekkel és koronával ékítve az eisenachi

templomba mentek, Erzsébet a koronát levéve fejéről, maga elé helyezte e szavakkal: «Távol legyen tőlem, hogy a tövissel koronáztam Jézus Krisztus jelenlétében én koronázva jelenjek meg.»

1220-ban egyesült Erzsébet jegyével, Lajossal; mint hitves nem csekélyebb önfeláldozásnak és jámborságnak adta tanujelét, mint azelőtt. Szegényeinek maga vitte a ruhaneműket és élelmi czikkeket, a szokottal még egyszerűbben öltözködött, önsanyargatásokhoz szoktatta magát s gyakran éhen kelt föl a dúsan terített asztaltól, mert nem tudta elviselni azt a gondolatot, hogy szegény alattvalóinak verejtékével szerzett keresményéből lakmározzék. Egy alkalommal egy nyomorult, utálatos fejbajban sínlódó koldust magához vett, annak fejét ölébe hajtá és sajátkezileg fűrésztötte meg fejét és vágta le haját. Egy szép legenda elmondja, hogy más alkalommal, míg férje távol volt, egy belpoklos gyermeket vett fel és fektetett ágyába. Lajost azonban valaki figyelmeztette, hogy neje őt is el akarja veszíteni, azért fektetett belpoklost ágyába. A férj hazajön s ingerülten vonja szét ágya függőnyeit, de mit lát? A belpoklos helyett a megfeszített üdvözítő fekszik ágyán. A krónikás hozzászól a csodálatostörténet lélektani magyarázatát is, mely szerint ez azt jelképezné, hogy Lajos lelki szemei megnyilván, belátta, hogy az irlgalmasságnak ily cselekedetei nem gáncsra, hanem dicsőre méltók.

Kórházat is épített Szent-Erzsébet a várba vezető hegyoldalon s oda rövid idő alatt huszonnyolc beteget vett föl, kiket naponta meglátogatott és kiszolgált. Maga varrta szegényeinek ruháit, s a szegénység szeretete annyira ment nála, hogy egyszer, midőn szemeit kerülte az álom, megszólította férjét: «Uram, ha nem untatlak, mondanék valamit». — «Beszélj édesem» bátorította őt Lajos. «Én azt szeretném, — folytatá Erzsébet, — ha csak egy kis szántóföldünk volna s azután kétszáz darab juhunk. Te a földet művelnéd, én pedig a juhokat nyimám.»

1221-ben atyja, II. Endre magyar király fényes küldöttséget menesztett a thüringiai udvarhoz, melyet Lajos illő diszszal akart fogadni, de aggodott, mert tudta, hogy neje diszöltőnyeit mind a szegényeknek ajándékozta. Amde ki derült, hogy a nyugtalankodásnak semmi alapja nincs, mert, mint a hagyományok mondják, a midőn a követség megérkezett, Erzsébet is belépett a maga szegény ruhájában s íme a szegényes ruha egyszerre a leggyönyörűbb jácint-színtű öltönyté változott, vállait pedig soha nem látott szépségű kék bársony palást borította, gazdagon behintve drágakövekkel, úgy hogy megjele-

«R. B. BÁRÓNÉ ARCKÉPE» VAJDA ZSIGMONDTÓL.

nése egészen elvakítá a jelenlevők szemeit. Midőn férje magyarázatát kérde a csodás dolognak, Erzsébet szende mosollyal felelt: «Íme, ilyeneket képes tenni az úr, ha akar.»

De most súlyos megpróbáltatások kezdtek Erzsébetre nehezenni. Férje, Lajos, 1227-ben a szentföldre ment, s a ház ügybe döntötte, s rövid idei szenvedés után meg is halt s egyedül hagyta hátra hű özvegyét és kis árvaít. Erzsébetet szíveig sujtotta a megrendítő csapás. S még ez nem volt elég; Henrik, Lajosnak gögös és aljas érzületű testvére tudára adta Erzsébetnek azt is, hogy nincs mit keresnie többé a várban. Éjnek idején, zord téli időben kellett elhagynia Erzsébetnek négy gyermekével a várat s mivel az új fejedelem azt is megtiltotta, hogy valaki befogadja, hiába kopogtatott Eisenach házáinak ajtajain. Egy sertésölbe kellett meghuznia magát s megosztotta egy pappal sovány eledelet, hogy gyermekeit az éhhaláltól megmentse. A kikkel azelőtt jót cselekedett, most elfordultak tőle, s egy alkalommal egy szegény vén asszonnyal jött épen szembe, a mint egy pallón átkelt. A patak közepén érték össze, s a vén banya nem akart előle kitérni, hanem a folyóba lökte. De a szent

«BUDA-ÖRS VIDÉKE» LIGETI ANTALTÓL.

«TRIBOULET» WILLEMS JÓZSEFTÓL.

Folyóiratok. A „Századok” októberi füzeté közli azokat a beszédekbe és értekezéseket, melyeket Budapest város viszagyaloglásának jubileári emléktünetépén a vizsgádo terebén tartott dísznyilván mondotak. A füzet továbbá czikkei: „Adalek a magyar-lavallé érinkezés történetéhez a mohácsi vész előtt” (ötödik közlemény) Lovasyn Gyulától; „Reflexiók Knauz Nándor „Buda ostromához”, könyvéhez”, Thaly Kálmántól; Kemény János 1651-iki levele Rakóczi Zsigmondhoz, közli Szilágyi Sándor. A könyvismertetések a legujabb megjelent történeti munkákkal foglalkoznak. — Az *Ungarische Revue* szep-

tember-októberi füzeté közli Salamon Ferencz értekezését a Mátyás király által tervezett egyetemről, Agai Adolfnak György Vilmos fölött a Kisfaludy-társaságban mondott emlékbeszédét. Sentz Alajos bírálja Teutsch György evang. püspöknek az erdélyi szászok történetéről irt munkáját. Hampel József folytatja a nagyszentmiklósi aranyelet ismertetését, rajzok kíséretében; szintén illusztrálva jelent meg Acsády Ignác ismertetése Pázmány Péter életéről. — A *Philológiai Közöny* október-novemberi füzetében Schack Béla, a német irodalom nevezetes korszakának, a Sturm- és Drang-korszaknak költészetéről ír. s e tanulmány foglalja el a füzet legnagyobb részét. Kiseb dolgot azok Hatala Péter, Riedl Frigyes, Beliczay Jónás, Patrübány Lukács, stb. irtak.

A természettudományi társulat könyveinek címjegyzékét összeállította Heller Agost, a társulat könyvtárnoka s tudományos szakok szerint csoportosítva, a lajstrom most jelent meg. A társulatnak jelentékeny könyvtára van, melyről az utolsó katalógust 1877-ben adták ki. Az újabb jegyzék a kilenc év alatt történt gyarapodást állítja egybe. Ez idő alatt a könyvtárban a művek száma 4528-ról 7080-ra nőtt. A gyarapodás tehát 2552. A könyvek tizenhét osztályba sorozták s legtöbb az orvosi (1372) és az állattani (444) mű. A jegyzék ára 50 kr.

Előfizetési felhívások. A kolozsvári nemzeti színház drámai művésze, E. Kovács Gyula, ki Schiller „Don Carlos”-át jó sikerrel fordította le, Schiller „Stuart Mária” fordításával is elkészült s annak kiadására most előfizetést hirdet. Schiller e tragiédiáját régi és épséggel nem költői fordításban adják színpadainkon. Kovács Gyula fordítását a nemzeti színház is elfogadta. Előfizetési ára füve 1 frt 20 kr. s megrendelhető Kolozsvárott Magyar Mihálynál, belközép-utca 33. sz. — *Esztorgom multja és jelene* című illusztrált munkát irt dr. Körösy László tanár a bibornokprimás aranymiséjére. Benne lesz az érsekek története is, továbbá Simor bibornokprimás életrajza, a város mostani kulturájának leírása. Előfizetési ára 1 frt, mely szerzőhöz Esztorgomba küldendő. — A *veszprémi Petőfi-nyomda „Hullámok”* című alatt rendező sajtó alá V. Hullám József költeményeit, s azokra 70 kr. ával, vagy diszkótésben 1 frt 50 kr. ával, előfizetést hirdet.

Zenemű. *„Szőke Tisza hajjai”*, mazurka zongorára; szerző Nádor Gyula; kiadta Nádor Kálmán, Budapest. Ára 80 kr.

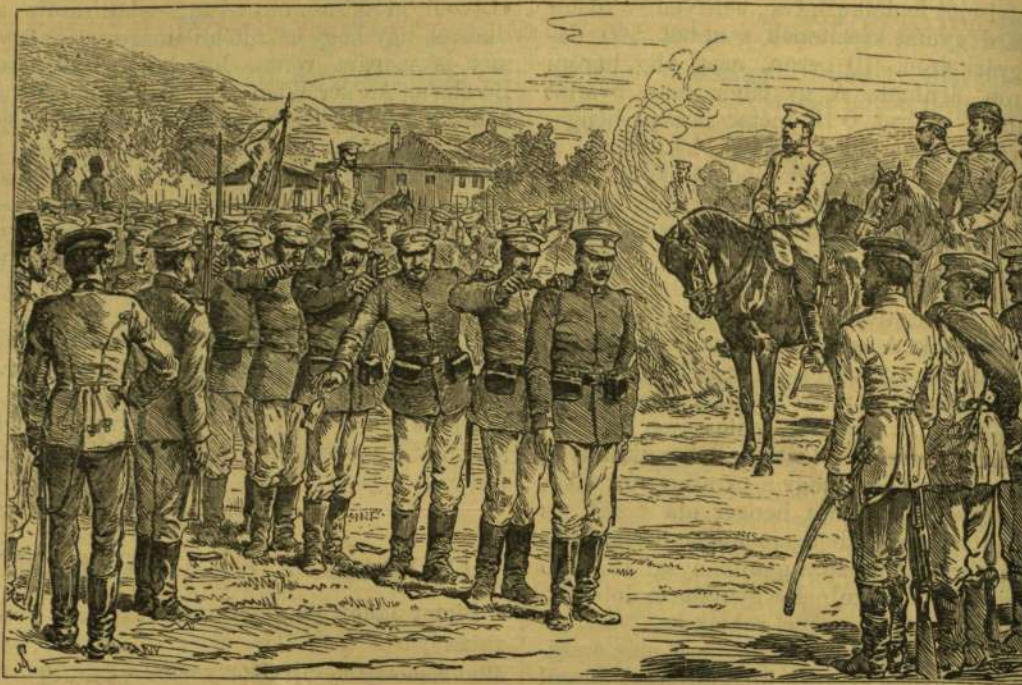
A népszínházban e hó 20-ikán bucszott el a közönségtől *Solymosi Elek*, a színháznak megnyitotta óta tagja és kedvelt komikusa. Berczik Árpád „Veteránok” című színművében vett búcsút, s az est folyamán a közönség sokszor kitüntette rokonszenvét és elismerését.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémia október 18-iki ülésén Hunfalvy Pál elnököl. Vámbéry előre jelentett felolvasása a jeles tudós betegsége miatt elmaradt s így az ülésnek csak egyetlen felolvasása volt.

Beöthy Zsolt ismertette Rosnyai Dávidot és „Horologium Turcicum” című művét, mely nem más, mint egy ind mesegyűjtemény magyar fordítása török nyelvből. Érdekes adat hazai irodalomtörténetünknek, hogy a budhista irodalom e nevezetes műve már kétszáz év előtt (a XVII. század nyolcvanas éveiben) magyarul is elkészült. Csak néhány éve tudjuk ezt, mióta Rosnyai kézirata a nemzeti múzeumba került. A mit ő törökből lefordított, a *Pancsatantó* című alatt ismeretes nagy mesegyűjtemény, mely szanszkrit nyelven Krisztus után az V—VI. század közt keletkezett. Az uralkodás keleti formáját, a kényuralmat adja elő mesékben. Emberek állatnevekkel beszélnek törvényekről, igazságról, az élet rendjéről. Rosnyai I. Apaffi Mihály erdélyi fejedelem első török diákja volt. 1641-ben született valószínűleg Maros-Vásárhelyt. Konstantinápolyban is járt diplomáciai küldetésben. s 1667-ben a szultán előtt mint tolmács szerepelt. Késő vénségben, 1718-ban Fogarásban halt meg. Konstantinápolyban magyar történeti okiratokat is gyűjtött, s azokat feldolgozta. Az ind mesék gyűjteményének kézirata 93 folióra terjed, tehát töredék. A kötetből 37 levél ki van vágva. Rosnyai kunráilis stilben fordított, elsajátítván a hivatalos levelek hosszú mondatait és latin keverékét. Fordítása a magyar és latin keverék egyik legfelművebb példája. A mesék naiv hangja ellenében van a hosszú mondatokkal és latinsággal. A székei vídamság mégis ki-kitor, mintha Mikes humorra csillanva föl. A fordítás tele van eredeti nyelvműveléssel, tájékozló és a nyelvészeti érdeklődésre is méltó. A felolvasást megénezték s ezzel az ülés véget ért.

A természettudományi társulat e hó 20-iki szakülésén dr. Onodi Adolf ismertette „a nápolyi zoológia állomás magyar asztalát”. Tizenhárom éve áll fenn a zoológiai állomás, Dohrn Antal tanár tudományos intézete, mely állattani vizsgálódásokra van berendezve s minden művelt állam tart benne egy-egy asztalt. A vizsgálat a nápolyi öböl állatsoportjára terjed ki, s az intézet a távol lakó vizsgálokat is el látja anyaggal, valamint a gyűjteményeket és intéze-

SZTRUMSZKY-EZRED MEGBÜNTETETT TISZTJEI A MINT EGYSÁG VÁLLROJTJAIT LETÉPIK.

A LÁZADÓ SZTRUMSZKY-EZRED KATONÁI RADOMIRBAN KISÉRLETET TESZNEK FOGOLY TISZTJEK MEGROHANÁSÁRA.

KÉPEK A BOLGÁR MOZGALOMBÓL.

tek. Az állomás nevezetessé lett a tudományos világban, mert kitűnően van berendezve. A magyar asztalt Trefort miniszter létesítette s dr. Orley László két évig dolgozott ott. Közélsz az élettani intézet is megnyílik, s ekkor egy második asztalra lesz szükség. Onodi fölhívta erre a természettudományi társulat s az akadémia figyelmét. — A második felolvasást Neumann Zsigmond tartotta, s a vizsgázó geometrikus meghatározásáról érkezett, egy ezen célra alkalmas és általa módosított készleket mutatva be. — Az előadások után *valasztmányi ülés* volt, melyen a szünetek alatt a társulatban felmerült fontosabb mozzanatokról tételt jelentés. Herman Ottó „A magyar halászat könyve” című nagy munkája legnagyobb részben ki van szedve s remélhetőleg már januárban szét fog küldetni. *Dezso Béla* benyújtotta a fumei tenger szivacs-faunájának kizárólatát.

A Petőfi-társaság okt. 17-iki felolvasó havi ülésére nagyszámú közönség jelent meg. A felolvasások sorát Prem József nyitotta meg. „Egy pesszimista költő”, című alatt ismertetvén a szerencsétlen véget ért Ferenczy Teréz. Majd *Török László* mutatta be *Pap Zoltán* (vendég) „Nehéz napok” című költeményét, melynek tartalma és hangja tetszett a hallgatóknak. *Komocsy József* is egy vendég, *Hevesi József* dolgozatát olvasta föl. „Te Denim laudamus” című rajzot, mely a háborúskodást szatirizálja. Végül *Reiczky Gyula* tett hatást. „Rossz istenek” költeményével, mely Bachusról és Venusról szól, kiket a halandók a kárhozásig bálványoznak. A felolvasó ülést zárt ülés fejezte be, melyen társulati ügyeket intéztek el.

MI UJSÁG?

A hercegprimás alapítványa. Simor János bibornok hercegprimás újabb alapítvánnyal tanúsította emberbaráti érzületét s áldozatkészségét. Arany-

miséje alkalmából ugyanis az „esztergomi aggapóli intézet” javára harmincz ezer forint alapítványt tett, a mely által Esztorgom városának legégetőbb szükségén segített.

Egy püspök emlékszóba. Pécs városa emlékszóba állít néhai püspökének, az erdélyi születésű Szepessy Ignácznak, ki nagy áldozatokkal alapította a jogakadémia, a gazdag könyvtár és több intézet. Onodi fölhívta erre a természettudományi társulat s az akadémia figyelmét. — A második felolvasást Neumann Zsigmond tartotta, s a vizsgázó geometrikus meghatározásáról érkezett, egy ezen célra alkalmas és általa módosított készleket mutatva be. — Az előadások után *valasztmányi ülés* volt, melyen a szünetek alatt a társulatban felmerült fontosabb mozzanatokról tételt jelentés. Herman Ottó „A magyar halászat könyve” című nagy munkája legnagyobb részben ki van szedve s remélhetőleg már januárban szét fog küldetni. *Dezso Béla* benyújtotta a fumei tenger szivacs-faunájának kizárólatát.

Liszt hamvai. Beyreuthban a városi tanács elhatározta, hogy Liszthez méltó emléket állít sírjára. A határozatot e hó 16-ikán küldöttség tudatta Liszt leányával, Wagner Rikárd özvegyével, a ki köszöntéssel tudomásul vevén, kinyilatkoztatta, hogy Liszt saját kívánságához képest öröklék Beyreuthban fog nyugodni. Ezt a határozatot a városi tanács azért hozta, mert Sándor weimari nagyherceg és Budapest újlag kérték Liszt holttestét, ígérve, hogy a nagy halotthoz méltó mauzóleumot építenek. Bécsi lapok írják így.

Dobrentey emléke. Deczember elején lesz száz éve a magyar irodalom egyik előharcosának, Dobrentey Gábor születésének. Veszprémmegye szülötte volt, s egy hírlapi felszólítás most felhívja a megye figyelmét az érdemekben gazdag írora, hogy a szülőháznak emléktáblával való jelölésével (ha ugyan tudva van szülőháza vagy esetleg nincs romladék-

A SZÓNOKLÓ KAULBARS EGY OKT. 4-IKI NÉPGYÜLÉSEN SZÓFIÁBAN.

OROSZ IZGATÓ KIDOBATÁSA EGY SZÓFIAI KÁVÉHÁZBÓL.

KÉPEK A BOLGÁR MOZGALOMBÓL.

ban!) űlje meg az emléknapot, vagy egyelőre a veszprémmegyei tanintézetek rendezésének a száz-éves évforduló alkalmából irodalmi ünnepeket.

Veress Sándor emléke Bukarestben. A román fővárosban élő magyarság halás kegyelettel őrzi emlékét néhai Veress Sándornak, ki annyit tudott tenni az ottani magyarság érdekében, s nagy műveltséggel, kitűnő jellemével egyenlőre is megnyerte mindenki tiszteletét, míg irodalmi működésével (az emigráció külföldi történetéről is jeles munkát irt) itthon a hazában vívott nevet magának. Halálának második évfordulója e hó 27-ikén lesz. A bukaresti ref. templomban gyász isteni tisztelettel űlik meg ezt. A kegyeletos ünnepélyt e hó 24-ikén vasárnap rendezik. Veress Sándor a „Vasárnapi Ujság”-nak is nagybecsűlt dolgozója volt évek során s kivált a keletről és Romániáról irt becses és tanulságos közleményeket.

Lelkeszi jubileum. Tótkeresztúrról, Vasmegyéből, írják nekünk:

Tótkeresztúron az evang. gyülekezet e hó 10-ikén tartá. Berke János alesperes s szerető tisztelt lelkesének 50 éves papi-jubileumát. Alkalmi beszédek a nagyszámú összereseglett közönség előtt Kund Sámuel főesperes és Czipott Rezső püszinzi lelkes tartottak, melyekre a jubiláló lelkes meghatározó szavakban válaszolt. Ezután átvándorolták őt lelkes székbe kívül az őrségi ref. lelkesek küldöttsége, a vendékei evang. tanítók és gyülekezetek, mely azonkívül, hogy az ünnepély összes költségeit fedezte, még egy értékes *disztribúciót* is ajándékozott szeretett lelkesének, felszólalás s felirással: „Nagyt. Berke János tótkeresztúri ev. lelkes és alesperes ur 50 éves lel-

készkedésének emlékére szereztek szeretve tisztelő hívei. 1836—1886.”

Műemlékek kiállítása. A műemlékek orsz. bizottsága körében az az eszme merült fel, hogy a bizottság tulajdonában levő rendkívül érdekes és gazdag gyűjtemény valahol állandóan kiállítassék. A bizottság gyűjteménye most már elég gazdag arra, hogy nyilvános gyűjteményt képezhessen és kiállítását által tetemesen fokozná a közönség körében a hazánk műemlékei iránt való érdeklődést. Az állandó kiállítás rendezésére vonatkozó indítványt a történelmi kiállítás befejezése után fogják tárgyalni és ekkor fogják elhatározni azt is, hogy alkalmas helyiség kijelölése iránt a kormányhoz vagy a fővárosnak forduljanak-e.

Az egyetemi épületekre rossz idők járnak a fővárosban. Nem régiben a jogi egyetemből kellett ki költözni, mert a mennyezet, a falak roskadoztak. De ez vén épület már. Hanem a műgyűjtemény udonutaj palota, alig néhány éves. Most ennek mennyezete is roskadozik. A rajztermek mennyezetén jelentkezett a baj s a gerendákat ki kell cserélni. A munkálatok nem hátráltatják az előadásokat.

Uj színház. Deesen elkészült a magyar színház, melyet a szolnok-dobokamegyei magyar nemzeti színház-társulat emeltetett, a megye közönségének hazafias adakozásából. A megnyitás novemberben lesz. A csinos színházban van 19 páholy, 100 zárt szék, 25 erkélyszék és 60 karzati ülőhely, továbbá földszint mintegy 100 és a karzaton mintegy 140 ember számára állóhely. A megnyitási ünnepélyre a műkedvelő társulata előkészületeket tesz, s a megyében nagy érdeklődéssel várják.

A kunhalmok felásatása. Az Ural hegységtől kezdve hazánk nyugati határáig sokszor találani oly halmokat, melyek a régi idők temetkezési helyét jelölik. Az oroszok „kurgan” név alatt ismerik e halmokat, nálunk „kunhalom” a nevök. Nálunk sok ily halmot megbolygattak vasútépítésnél, gátmelésnél, de rendszeresen nem kutatták át, pedig a tudományra fontos, hogy ugyanazon fajhoz tartoznak-e az itt eltemetett emberek, mint az orosz kurganokban. Ezért a budapesti anthropologiai muzeum feladatát tűzte ki a rendszeres kutatást, és özv. Várady Gáborné és Tóth István örkényi birtokosok a legelső, a kik önként felajánlották a birtokukon levő nagy kunhalmoknak a saját költségükön való felásatását. Az első ásás a múlt héten történt meg dr. Török Aurélnak, az anthropologiai muzeum igazgatójának terve szerint. Előzetes tájékoztató végett, két egymást derékszög alatt metsző széles árkot ástak a halom földjébe, és sok csontváza találtak. Ezek kivétel nélkül mind a keskeny homlokú és feltűnő hosszú fejű (dolichocephal) típushoz tartoztak, mely típus-beli emberek hazánkban már kihaltak. Koporsó nélkül, arezzal kelet felé voltak eltemetve, de az eddig felásottak mellett eszközökre vagy fegyverekre nem akadtak. A halom közepe felé egy kör alakú agyagfalat találtak, melytől kifelé téglafal húzódtott. E kör-ponti régi építmény közelében téglaköbű kirakott keskeny és alacsony kripták mutatkoztak, melyeknek belsejében a téglák bestyiledése következtében össze-zuzott csontvázak feküdtek, a koponyák azonban még oly állapotban voltak, hogy a típust egészen határozottan meg lehetett ismerni. A kriptában eltemetett emberek épen ellenkező, igen széles koponyájú (hyperbrachycephal) típushoz tartoznak. Vajon ez utóbbiak-e a régiebbek, vagy a hosszufűjűek. azt a régészeti leletek hiánya miatt nem lehetett megállapítani. A halom közepének további rendszeres felásatását más alkalomra halasztották.

A budapesti őszi lóversenyek a közlebbi napokban folytak le. A szép idő dacára a közönség nem jelent meg valami nagy számmal a versenyek nézésére. A legnagyobb érdeklődést gr. Festetich Tasziló híres lova, „Fenek” központosította maga körül, de csak a programmon, a gyepen nem jelent meg. A híres Derby-győző nem heverte ki még a berlini Unio-versenyben kapott indaganatot s Pöstyén iszapos fűdjében ápolják, miáltal érezből öntött szobrának fölállításához készülnek Keszthelyen. A paripa mindazonáltal nevezve volt két futásra is a budapesti pályán, de bizony nem jelent meg. Egyszer pedig szinte bizonyosra várták az 5000 frtot St. Le-gerre. Azonban délben bánatot fizettek érte, nem futott, s négy paripa közül Blaskovich Ernő „Olyan-nines” lova vitte az őszi verseny egyik legnagyobb díját.

Agancsok kiállítása. E hó 18-án az országos kiállítás területén agancskiállítás nyílt meg. A múlt vadászati évben elejtett vadaktól származó agancsok állították ki néhány sportfér. A kiállítás ez idén nem oly gazdag, mint volt a múlt s a megelőző évben, midőn a király s a trónörökös is a kiállító közé volt számítható, de az anyag, mely a kiállításban be van mutatva, ismét értékes. Gyönyörű tizenhatos, tizennyolcas agancsok ágogai kinálkoznak érdekes látvánnyal a sportkedvelő közönségnek a kiállításra, melyet Egerváry Gyula rendezett csinosan. A kiállító között megjelent Koburg Fülöp herceg is, több szarvas-agancsot állította ki polomai erdejéből. Különösen gazdag gróf Esterházy Mihály kiállítás a színevéri és polyáni pagonyokból a 12—18-as agancsokban. Az ó-agancsok között ritka szép gyűjteményt mutat be gr. Károlyi Gyula a tényi pagonyból.

Koplas jótékony célra. A milánói koplas, Succi, legközelebb Párisba megy, hogy ott megint harmincz napon át koplasjon, meg pedig — jótékony célra. Szerződöttetni akarták fényes fizetést, de inkább saját költségén akar koplálni, hogy így a bevétel fölfelegéből egy kórházat alapíthasson. Koplasának harmincz napja alatt katonai ruhában és teljes felszereléssel fog hosszabb sétákat tenni s ezért már előre gyűjti az erőt. Napjában négyszer ebédel s annyit eszik, mint négy ember. Így készül a koplasára.

A cholera fővárosban erős gyökeret vert. A szeptember végén és október elején mutatkozott csökkénésre egyszerre ismét oly emelkedés mutatkozik, mely túlhaladja a szeptember közepén volt beteg-

Horvath. — SERES Károly, Zilah város polgármes-

AU BON MARCHÉ

„Olcsó és szilárd kizsoltás”
ARISTIDE BOUGICAUT
NOUVEAUTÉS
PARIS.

Van szerencsénk a t. hölgyvilágot értesíteni, hogy a teli évadra új, illusztrált katalógusunk éppen most jelent meg, s kívánatra mindenkinél bérmentesen megküldjük. — Epuby küldünk tudakozóink bérmentesen próbaként, valamennyi legújabb selyem-, bársony-, posztó-, gyapjú-, fantázia- és nyomott kelméinkből, szőnyeg- és bútorkelméinkből, valamint albumokat, leírásokat és rajzokat utonnan alkotott mintáinkból új tolették, köpenyek, öltönyök, jelmezekből, prémárukból, divat- és coiffurák, alsó szoknyák, reggeli ponyvák, fiú- és leányöltözétekből, kész fehérművekből, harisznakelmeiből, nap- és esernyőkből, keztörtyű- és nyakravalókból, virágok, tollak, úri, női és gyermek-lábbelől, rövid-árúkból, párisi cikkek, kárpitos-munkákból, bútorkelmeiből, stb. — Folyton növekvő üzleti forgalmunk következtében választékunk teli újdonságokban gazdagabb mint hajdan, miáltal fokozódna szintén az árak olcsósága, mint az árak szilárdságára nézve általunk nyújtott elvárhatatlan előnyök is. — Emlékeztetve hozzá, hogy szállítóbizonylatunk mellett minden 25 frankot meghaladó megrendelést, bútort és ágyneműt és egyenlőt, katalógusunkban közlelőleg megjelölt cikk kivételével, egész Ausztria-Magyarországba a legközelebbi vasúti vagy posta-állomásig díjmentesen küldhetjük. Csupán a tulajdonképpeni behozatali vámsal kell az átvételnek megfizetni. — Az „AU BON MARCHÉ” ház, mely épületét színes nékl terjesztéssel anélkül, hogy a t. közönség folyton emelkedő ódatudatának eleget tehetne: legközelebb újabb épületeinek jelentékeny részét nyitotta meg, s jelenleg berendezés, raktárak és épületek tekintetében „unicumot” képez. Egyéb, máris megkezdett újabb épületek legközelebbi szeptemberben megnyitottak. — Az „AU BON MARCHÉ” egész világjellege, hogy még a legolcsóbb árak mellett is csak szilárd és kifogástalan árukat ad. — Az „AU BON MARCHÉ” cszének elárutása cszéljából ninosenek főlkjál, utasói, ágyneműk, vagy egyéb képviselői. — Minden közvetítési ajánlattól komolyan óvunk. 2999

Az újdonság csodája!

A mai naptól kezdve árustjuk a világűrű 3007
rajnai arany csemege- és gyümölcs-évszázadokat tokban,
mint az alábbi ábra mutatja.

Házassági és fiúknak ajándékokra kiválóan alkalmas.
6 drh és pedig 6 kcs, vagy 3 kcs és 3 villa; a fűt 3.60.
12 drh és pedig 12 kcs, vagy 6 kcs és 6 villa; a fűt 6.30.
24 drh és pedig 24 kcs, vagy 12 kcs és 12 villa; a fűt 12.60.
Ezen csemege- és gyümölcs-évszázadok minden évszázadok és a színes számokra díszül szolgálhatnak.
A nyolc legújabb márványporcellánból márvány, pompás, színes, csodaszép, gyönyörű, kék, sárga, zöld, kék, sárga, vörös, arany, kék és arany alakok, stb. stb.
Pénzük legújabb márvány, pompás, színes, csodaszép, gyönyörű, kék, sárga, zöld, kék, sárga, vörös, arany, kék és arany alakok, stb. stb.
Ki évszázadokat látta és megvette, szépségük és értékességük által ugyazólván el volt bájolva.
Megrendelések az Esztergom beküldése vagy utánvét mellett bizalmasan a következő helyre intézendők:
WAARENHAUS
„zur Monarchie”
Wien, III., Hintere Zollamtsstr. 9.
Jó hírnevünkről ismeretes cs. kir. kizár. szabadalmazott
MEIDINGER-OFEN
H. HEIM
valódi minőségben csakis
fiókraktárunk által
kaphatók Budapest, Thonetudvar.
A feltaláló által Dr. Meidinger
Henrik orvosudvar által kizár.
cölág hitelesített
Meidinger kályha-gyár
HEIM H.
Budapest és Bécs.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben megjelent minden könyvárusnál kapható — az osztrák tartományok számára Szelinski György cs. kir. egyet. könyvárusnál Bécsben, I., Stephansplatz 6.

HATÁRIDŐ-NAPTÁR

1887-ik évre.

mindennemű hivatalnokok, ügyvédek, jegyzők, orvosok, gazdaságosok, utazók és úzerek számára hasznos jegyzetekkel és 366 íres lappal ellátva, irópapíron.

Ára vászonba kötve 1 frt 20 kr.

ÚJ FALI NAPTÁR

az 1887-ik évre.

Egy egész iv.

Ára 20 kr.

Letétjegyek (nem részletlevelek).

Tetemesen olcsóbbak, mint a részletlevelek.

Csak 1 1/2 forint foglaló ellenében eladók

egy darab eredeti magyar

BAZILIKA-SORSJEGYET

(nyeremény-kölcsön)

kibocsátva a magas kir. vallás- és közoktatásügyi ministerium által és illet sorosan a hivatalos napi árúfolyamhoz számított, körülbelül 8 1/2 frt drbként. A hátralék mérsékelt letéti kamatok számítása mellett 6 hónap alatt vagy hosszabbidőre díj ellenében, később is bármikor a vevő tetszése szerint fizetheti le. Azonnal a foglaló befizetése után a vevő egy sorsjegyet sorozata és számával ellátott letétjegyet (nem részletlevelet) kap és azonnal minden tervszerűt hűszón játszik.

Letétjegyek kiállítás

2 db sorsjegyről = csak frt 2.50 foglaló 10 db sorsjegyről = csak frt 10.25 foglaló
3 „ „ 3.75 15 „ „ 15.50
5 „ „ 5.50 25 „ „ 25.50

szükségeltetik.

LÖRY J. bank- és váltóüzlete

Budapest, hatvani utca 17. szám.

UJ!

Haris-palota
Bécsi utca 7.

Az őszi és téli
IDÉNYRE
bátorkodik az 1835. év óta fenálló

UJ!

Haris-palota
Bécsi utca 7.

UNGER F. W. FIA

rövid-, kötött- és fehérmű-áru kereskedés
BUDAPESTEN,

Bécsi utca 7. szám alatt, a Haris-palotában,

a m. tisztelt vevő közönség különös figyelmébe a következő cikkek legnagyobbat választékban legolcsóbban szabott gyári árak mellett ajánlani: és pedig a most annyira kedvelt és igen keresett meretstricot a legkelendőbb szín és alakban. Továbbá kötött és szövött női-, úri- és gyermek-mellényeket újjakkal és andküll, Jäger tanár-fele ruhamezőket u. m.: ing, nadrág, női- és férfi-harisnyát ugyazinté női-, úri- és gyermek-alsó-ingek valamint alsó nadrág gyapot és gyapjából. Raktár női-, úri- és gyermek-ingekből és alsó nadrágokból, női-, férfi- és gyermekharisnyák dús választékban, gyermek- és úri lábtűk, fehér és színes harisnyaszárak a lábak hozzákötésére. Nyakkendők, gallérok, kékeltők és nadrágtartók. Kötött és horgolt gyermek-ruhások, kabátoskák, cipők, sapkák és főkötősek berlini gyapjából, alsó szoknyák posztókból, nemez, lüster cloth és moir-szővetekből. Tourneurek, abroncs és löször-szoknyák, torna-öltönyök nők és leányok részére minden nagyságban, gyermek és női külön harisnyák (gamaschen), gyermek és női kötények.

UJ!

Haris-palota
Bécsi utca 7.

Berlini kendők
minden nagyságban,
dús választékban.

UJ!

Haris-palota
Bécsi utca 7.

Brünni kelme

egy elegáns özi vagy téli

ÖLTÖNYRE

3.10 méter hosszú darabokban, teljesen elégéses egy férfi öltönyre

a finom frt 4.80

a legfinomabb frt 7.75

a legeslegfinomabb forint 10.50

valódi gyapjukelme

Palmerston és Boy téli kabátokra méterje frt 2.50-3 frt.

Loden frt 2.25-3 frt. Női

posztó méterje frt 1.25-1.60 frt

2.50-ig, küldi bárholva postautánvétellel a következő ún. posztó gyári raktár

SIEGEL-IMHOF

Brünn, Ferdinands-gasse 2.

NYILATKOZAT. A fenti cég kelmei tartós és zárt készítésűek által különösen kitűnnek. A cég ismert lelkesmeretessége és tekintélyes versenyképessége az ismert és kezeskedik, hogy csak a legjobb áru a kiválasztott minta szerint szállítatik. Kívánatra fenti raktár küld mintákat ingyen és bérmentve. 2979

A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben megjelent minden könyvárusnál kapható — az osztrák tartományok számára Szelinski György cs. kir. egyet. könyvárusnál Bécsben, I., Stephansplatz 6.

Székelgy-egyleti képes naptár

az 1887-ik évre.

Szerkesztő-bizottság:

Bochkor Károly, Buzogány Áron, Deák Farkas, Nagy Gábor, Szász Károly, Szilágyi Sándor, Turóczy Adolf.

Hatodik évfolyam.

TARTALOM:

Naptári rész, szerk. Tóth Miké S. J. tanár. — Kamatszámítás új pénzben. — Család- és árendát mutató tábla. — Bélyegekről. — Névnapt mutató tábla. — Czinóvértár. — Olvasókönyv. Losonczy báró Bánffy János. (Arcképpel). — Bodó Ádám. Vércse-nyeremény. — Aranyosvölgyi. Bárd Kemény György. (Torda-Aranyosmező főispánja. Arcképpel). — Bárd Bálint József. (Arcképpel). — Vass Tamás. Tövis. — Bárd Kemény Kálmán. (Alsó fehérvármegye főispánja. Arcképpel). — A három Bereczki. (Arcképpel). — Id. Dániel Gábor. Franciaországi. 1843-beli uti naplóból. — Könyves Kelemen. — Hiralás. (Miveltégtörténeti adat). — Marosi. Emeljük az évszázadokat szeretteinknek! (Illyés alapítvány). — Deák Farkas. A kolozsvári ötes legyek 1576-ban. — Bodó Lajos. Okszerd kendertermelés. — Szász Béla. A régi óra a lépcsőn. Longfellow költeménye. — A Görögny kastély (képpel). — Bárd Kemény Gábor beszéde, melylyel Kolozsvárt az erdélyi gazd. egyet. nagygyűlését 1885-ben megnyitotta. — Hogy segíthetünk az oly löheresen melyet az egerek igen megromtattak? — Vegyes közlemények. — Az erdélyi vásárok hónapok szerint. — A Magyarországban tartatni szokott országos vásárok jegyzéke. — Hirdetések. 31

44-IK SZÁM. 1886.

BUDAPEST, OKTÓBER 31.

XXXIII. ÉVFOLYAM

Külföldi feltevések: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: fél évre — 6 *
Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre 8 frt
Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: egész évre 6 frt
Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: fél évre — 3 *

SIMOR JÁNOS HERCEGPRIMÁS JUBILEUMA.

Az ESZTERGOMI érsek csaknem kilencz évszázadot számító sorában sokaknak adatott magas kort érni el. Sebestyén 34 évig volt esztergomi érsek (1002—1036); Lukács (1158—1178) hosszu életének mondatik; Kanizsai János 31, Bakács Tamás 24, Várday Pál 21 évig voltak érsekei Esztergomnak. Az azonban, hogy áldozásának felszázados évfordulóját megérje, az okmányokban eddig csak három esztergomi érsekről van följegyezve. Az egyik volt Széchenyi György, ki még mint kalocsai érsek 1681-ben mutatá be az urnak Bécsben az „arany áldozatot”, melyen I. Lipót császár és apostoli magyar király is jelen volt s ki ezután négy évre lön esztergami érsekké és primássá s mint ilyen 1695-ben halt meg 103 éves korában. A másik gróf Eszterházy Imre, ki már mint primás 1738-ban végzé arany miséjét Pozsonyban, a koronázó templomban s ezután még nyolcz évig élt. A harmadik végre Sczitovszky János, ki 1859 november 6-án ünnepelte meg fölszentelésének ötvenedik évfordulóját.

Most ismétlődött újra e ritka alkalom. Október 28-án mult ötven esztendeje, hogy Simor János, Esztergom bíboros érseke, Magyarország hercegprimása pappá szenteltetett.

Az első magyar királyok legfényesebb korára emlékeztető ünnepet ült ez alkalomból Esztergom városa. Az első nagy király szülővárosa, a hol a magyar állameszme legelőször vert gyökeret, s a honnan a keresztény egyház buzgó támogatása mellett az országrendező nagy munka kiindult, — kis időre megint Magyarország középpontja lett, melynek minden részéből, minden néposztályaiából és minden felekezeteiből se-regestül gyűltek össze az ország jelesei a jubiláló főpap üdvözlésére, mintegy kifejezést akarván adni annak a közmeggyőződésnek, hogy e kiválóan fontos alkalom, mely minden más államban megőrizné szigorúan egyházi, hogy ne mondjuk felekezeti jellegét, itt Magyarországon sokkal több annál: magának az egész nemzetnek is ünnepe.

És ez természetes. Magyarországon az állam és az egyház kezdetben összeforrott két fogalom vala s még ma is inkább az, mint bárhol egyebütt. Magyarország királyai oly egyház-politikai természetű fontos jogokat gyakoroltak mindjárt kezdetben és gyakorolnak ma is, a melyekhez

Kozmata fényképe után rajzolta Biczó Géza.

SIMOR JÁNOS HERCEGPRIMÁS.